

Dejstvo I (prve) Šumadijske divizije tokom Prvog balkanskog rata u oblast Gora novembra 1912.godine

Prema naređenju komandanta armije, iz I Šumadijske divizije četiri odreda su upućena u krajeve oko Prizrena sa zadatkom da razoružavaju stanovništvo. “Ako naiđu na otpor, odredi imaju postupati nemilosrdno” – glasilo je armijsko naređenje. Dve čete u oblasti Opolja i Gore, jedan bataljon, s mitraljeskim odeljenjem, u pravcu Žura i Ljum-Kule i četiri čete u oblasti Hasa izvršili su ovaj zadatak od 8. do 13. novembra.

Pošto u početku angažovane snage nisu bile dovoljne da uguše ustanak u Ljumi, Hasu i Dukađinu, to je, prema oceni komandanta armije, trebalo brzo intervenisati i pokoriti pobunjene albanske oblasti. I pošto Vrhovna komanda nije uputila tražena pojačanja, niti odred za dejstvo od Debra ka Ljumi, komandant armije je odlučio da u Ljumu uputi 11. i 12. pešadijski puk (oba jačine po dva bataljona) i 2. bataljon 10. pešadijskog puka, u sastavu 12. puka, s tim da s pravca Hasa sadejstvuju dva manja odreda a s pravca Opolja i Gore jedan odred pešadije. U duhu toga su usledila odgovarajuća naređenja, koja su, pored plana nastupanja, izričito nalagala oštre mere protiv pobunjenih sela.

Opoljski odred, sastava: 1. bataljon 19. pešadijskog puka, 8. brdska baterija i 15 konjanika, imao je zadatak da sadejstvuje sa glavnom napadnom kolonom, čisteći od albanskih ustanika predele istočno od Koritnika.

Kod sela Plava, 18. novembra, u sastav odreda su ušle i dve čete ranije upućene u Opolje i Goru, koje su odbačene iz rejona sela Šištevca. Oko 11 časova odred je u marševskom poretku, s potrebnim borbenim obezbeđenjem, krenuo ka selu Vraništu, gde je i zanoćio.

Sutradan, 19. novembra, odred se sukobio s neprijateljevim snagama na grebenu Borje – Globočica. Posle borbe koja je trajala od 7 do 12 časova, i u kojoj je korisno upotrebljena 8. brdska baterija, neprijatelj je, neorganizovano i po grupama, odstupio. Pred veče odred je stigao u Šištevac i Novo Selo, gde je zanoćio.

Opoljski odred se 20. novembra našao znatno istaknut u odnosu na glavnu napadnu kolonu, s kojom je imao sadejstvovati. Zato odred toga dana nije dalje

nastupao, već je izvršio potrebna obezbeđenja, prikupivši glavninu na položaje istočno od sela Kolovoza.

Glavna kolona (11. i 12. pešadijski puk), kojom je komandovao komandant Šumadijske divizije I, već se nalazila na severozapadnim padinama Koritnika, zapadno od sela Morina. Albanske snage zaposele su položaje jugozapadno od sela Barloci, naslonjene desnim krilom na Koritnik a levim na Beli Drim.

Dvadeset petog novembra oba odreda su ostala na istim položajima, stim što je desna kolona Ljumskog odreda stigla do Ujmišta. Iz 11. pešadijskog puka je, iz sela Belje, Opoljskom odredu upućena jedna streljačka četa, koja je u Šištevcu smenila četu 19. pešadijskog puka na obezbeđenje magacina rekvirirane hrane. Odredi su bili u vezi preko jakih izviđačkih patrola.

Izvor: Prvi balkanski rat 1912-1913 (Operacije srpske vojske), knjiga druga

Autor: dr Borislav Ratković

Izdavač: Vojnoistorijski institut

Godina izdavanja: 1975.